The page is decorated with several thick, dark green brushstrokes of varying lengths and curves, scattered across the white background. Some strokes are horizontal, while others are curved or looped.

Vad roligt att du vill läsa *Ingenting är omöjligt för oss* av Eva Lindström! Den här läsguiden innehåller tips och inspiration till samtal, bildpromenader och andra aktiviteter kring boken som kan passa såväl hemma som i skolan, på biblioteket eller i bokcirkeln.

Bilderbokskonstnären Eva Lindström

Eva Lindström är en svensk bilderbokskonstnär, född 1952. Hon har gett ut omkring 35 egna bilderböcker och illustrerat en lång rad böcker i samarbete med olika författare. Eva Lindström målar ofta i akvarell, gärna bleka lite gammaldags nyanser och med kontrasterande färger. Hennes bilder har en slags lätthet över sig, och en scenisk rumslighet oavsett om de utspelas i en park, en skog eller i staden – ett flertal har också blivit animerade filmer eller satts upp som teater.

Foto: Susanne Kronholm

I Eva Lindströms böcker bär bilderna en stor del av berättandet. De korta texternas explicita handling eller dialog ger ofta bara knapphändig information, men genom att läsa mellan raderna, till exempel notera betydelsebärande bilddetaljer, upptäcker läsaren att även till synes handlingsfattiga berättelser rymmer stora känslor, tankar och skeenden.

Lek, allvar och absurd humor går hand i hand hos Eva Lindström. Ibland är det osäkert om en bok är sorglig eller hoppingivande – kanske lockar hon fram olika känslor i olika läsare? – och hon låter gärna slutet vara öppet. Ibland uppfattas en del av hennes böcker som konstiga, säkert just för att man får veta så lite. Det fina med det sättet att berätta är att det ger mycket plats åt läsarens egen fantasi! Och barn ser ofta de där detaljerna i bilderna som vuxna läsare lätt missar, föremål, gester eller blickar som är nycklar till vad som egentligen händer under ytan. I Eva Lindströms världar är gränserna flytande mellan djur och människor, vuxna och barn, fantasi och verklighet.

Om boken

Ingenting är omöjligt för oss handlar om en flytt. Två syskon och deras mamma har kommit till en ny plats. Barnen ser likadana ut i sina luvtröjor – kanske är de tvillingar? De är könsneutralt gestaltade (även om många recensenter tolkat dem som två bröder), så det står läsaren fritt att identifiera sig och att själv namnge karaktärerna.

Det finns ingen helt sammanhängande historia, utan vi får glimtar och scener av deras ankomst till den nya platsen och den gradvisa anpassningen. Barnen berättar om möten med en granne som är ”knepig” och med sin nya skola. Texten håller samma lite sturskt, omnipotenta tonfall som bokens kaxiga titel: ”Vi kunde kommit på en bättre lösning, vi hade tänkt ut nåt bra om bara nån hade frågat. Det finns ingenting som är omöjligt för oss.” I bild nyanseras deras upplevelse av situationen, i klassrummet till exempel sneglar de andra eleverna på dem, och alla ser inte odelat positiva ut. Läsaren kan se hur syskonen söker sig till varandra som i en tät enhet, som när de på kvällen tittar ut genom fönstret och deras händer är så nära varandra.

Även om de låter tuffa skiner något annat igenom, berättelsen visar hur utsatta barn är när de måste foga sig i vuxnas beslut, såväl uppbrott som andra förändringar. Genom boken löper tankarna på pappan. Läsaren får inte veta var han är och varför han inte är med dem, om föräldrarna har separerat eller skiljts åt av något annat skäl. Det förefaller som om barnen inte heller vet riktigt: ”Vi vill helst inte tänka på hur det kan vara för Pappa långt där borta. På Månen eller Pluto eller vad som helst. Ändå tänker vi på det.”

Många barn kan känna igen sig i bokens tematik, att flytta och försöka finna sig till rätta i ett nytt sammanhang, och även i att sakna en förälder. En omvärldskoppling som kanske särskilt vuxna, men säkert också barn med liknande erfarenheter, kan tänkas göra är till familjer som splittrats på grund av krig eller migration. Det finns dock ingenting i boken som pekar mot en sådan tolkning – ett talande exempel på hur öppenheten i Eva Lindströms böcker gör dem möjliga att tolka på olika sätt. Läsaren kan stiga in i berättelsen med sin fantasi, och fylla den med sina upplevelser och tankar.

Vi kommer från en planet, det gör väl alla.
Den vi kommer ifrån är inte ett dugg speciell,
det kan vara Månen eller Pluto eller Örebro.
Vi minns inte.
Vi skulle iväg och farkosten hade bara plats för oss tre och King.
Vi kunde kommit på en bättre lösning,
vi hade tänkt ut nåt bra om bara nån frågat.
Det finns ingenting som är omöjligt för oss.

Före läsningen

Titta gärna tillsammans på omslaget först. Då aktiveras fantasin, barnet/gruppen får möjlighet att fokusera på boken innan läsningen, och ni skapar förförståelse tillsammans.

Vad får vi veta genom omslagsbilden? Låt oss göra en bildpromenad!

Några exempel på frågor:

- Vad ser du på bilden?

Uppmuntra till att starta med att benämna det konkreta: två personer, x antal bokstäver, rosa mark, två blå tröjor, ett berg (eller en vulkan), en rymdfarkost, ben, grenar och så vidare.

- Vad ser du inte?
- Vilka frågor skulle du vilja ställa för att få veta mer?
- Vilka kan personerna på bilden vara? Var befinner de sig? Var kommer de ifrån?
- Vilken känsla ger bilden dig? Vad tror du att boken kan tänkas handla om? Tror du att det är en rolig bok, eller spännande?

Bokens titel kan också vara spännande att fundera kring – *Ingenting är omöjligt för oss*. Vilka är ”oss”? Eftersom det är ett lite ovanligt berättarperspektiv kan det vara bra att uppmärksamma innan ni läser.

Ett annat alternativ är att inte visa omslaget först utan starta med exempelvis första uppslaget, som visar farkosten i närbild och med texten: ”Här landade vi med farkosten”. Där får vi veta ännu mindre än på omslagsbilden och kan fantisera till exempel om vilka det handlar om, vilka ”vi” är och var ”här” är.

Klassrumsbilden kan också vara givande att börja med, utan någon förhandsinformation, till exempel att resonera kring bildens Före, Nu och Efter. Varför tittar alla på de två barnen? Vad har hänt innan? Varför ritas de inte en katt som alla andra? Vad kommer att hända sen?

Under läsningen

Bilderböcker är så underbart intrikat uppbyggda med text och bild i samspel, vilket innebär att bilderboksläsning är (minst) lika mycket att läsa bild som att läsa text. Eftersom bilderna är barnens primära ingång till boken, varför inte starta läsningen med fokus på dem?

Bildpromenera genom boken

En variant är att inleda läsningen med att utforska berättelsen enbart genom bilderna. Prata om vad ni ser, uppslag för uppslag. Det ger gemensamma referensramar. Barnen har också lättare att fokusera på att lyssna nästa gång ni läser boken. Barn och vuxna lägger ofta märke till olika saker, barn fastnar till exempel gärna för detaljer.

En detalj – eller rättare sagt flera detaljer – som är tacksam att sätta fokus på är de hundben som ligger här och där. Det är inte bara dekor, utan Eva Lindström ger på ett subtilt sätt läsaren information om att det finns ytterligare en familjemedlem. När författaren eller illustratören placerar ut en ledtråd, något som förebådar vad som ska hända eller som här, en karaktär, kallas det plantering.

Det finns fler tecken på en hunds närvaro. Titta noga på bilderna från boken: ser du svanstippen i högerkanten av omslagsbilden och på första uppslaget med farkosten? På den översta bilden, med flyttröran, finns den också med.

Andra ledtrådar kan man hitta på bilden med fönstret (tavlan) och från klassrummet (vad ritas eleverna?). Först på sjätte uppslaget sägs något i texten om hunden: "Vi har King och så har vi Mamma." Notera vem som nämns först – och när vi vänder blad är han äntligen där i bild.

Läsa tillsammans

Även med texten inkluderad i läsningen är det givande att stanna upp då och då och dela reflektioner, över såväl text som bild. När vi läser en bok gör vi automatiskt kopplingar och referenser, till exempel till egna erfarenheter och kunskaper, och till andra böcker, filmer och berättelser. Frågor och samtal kring boken hjälper barnen att aktivera sina minnen, kunskaper och upplevelser. Barnet eller gruppen du läser tillsammans med har säkert många egna spontana kommentarer och reflektioner. Du kan också modellera hur du själv tänker under läsningens gång, det kallas ofta reflekterande högläsning.

Om ni inte har börjat med att bildpromenera genom hela boken och redan noterat hundben respektive svans är det en ingång som barnen lätt nappar på. Då kan du stanna upp i början av boken och tänka högt:

Jag undrar, varför ligger det ben på varje bild, tro? Det får mig att fundera på ...

Om ni redan har tittat igenom boken så vet ni ju att det finns en hund, men ifall ni inte pratat om de utplacerade ledtrådarna kan du ändå dra uppmärksamheten till dem:

*Titta, nu ser jag att det ligger hundben här ... det lade jag inte märke till tidigare, såg du det?
Undrar om det finns något annat som visar att de har en hund?*

På så vis får vi tänka både framåt och bakåt i berättelsen, och tränar på att söka efter information i text och bild.

Ställ gärna frågor som gör att barnen får använda alla sina sinnen, det levandegör berättelsen. Till exempel när ni ännu inte har sett King, men anar att det finns en hund med i boken: fundera över vad det är för ras, om den är stor eller liten, har lång eller kort päls som är mjuk eller raggig, vilken färg, och exempelvis var den sover eller om barnen får gå ut med den själva och så vidare. Aktivera fantasin!

Att läsa tillsammans i dialog om ni är en grupp eller klass gör att alla får fler ingångar till boken än sin egen läsning och tolkning. Vi upptäcker att vi kan uppfatta samma bild eller berättelse helt olika. Och läsningen blir interaktiv och något gemensamt, en social aktivitet.

Efter läsningen

Ett sätt att fördjupa upplevelsen och förståelsen av boken är genom boksamtal. För att komma igång kan konkreta frågor vara till hjälp. Några av förslagen nedan passar vilken bok som helst, andra är specifika för *Ingenting är omöjligt för oss*. En del kan funka även under läsningens gång (se ovan), vissa behöver man ha läst hela boken för att kunna reflektera över. Det är absolut inte tänkt som en lista att pricka av, *en* fråga kan räcka till ett helt samtal med fördjupande följdfrågor:

- Är det någon bild i boken du tycker särskilt mycket om/inte tycker om?
- Vilken känsla ger den bilden dig?
- Har du varit med om något liknande som barnen i boken upplever?

Kliv in i berättelsen och berätta mer utifrån syskonens perspektiv:

- När vi klev in i klassrummet var det första vi såg ...
- När Pappa kommer ska vi äta ... till middag!

Och så får vi förstås fantisera och fabulera även bortom berättelsen:

- Om syskonens dröm hade slagit in – vilken sorts farkost hade kommit för att hämta dem? Rita den!
- Om du blev hämtad av en rymdfarkost – vem skulle det vara som körde den? Och vart skulle du helst åka?

Berätta vidare!

Utgå från någon av frågorna som känns fantasieggande och kul (eller från något helt annat i *Ingenting är omöjligt för oss* som inspirerar er!) och gör en egen berättelse av svaret. Det kan vara muntligt, i text eller i bild, som film eller dramatisering för scen, rollspel – eller en kombination, kanske med något digitalt verktyg för bildskapande och berättande.

Att sätta ramar eller en grundförutsättning är bra, ni kan till exempel formulera en inledande mening som är lätt att fylla i.

- Vi skulle resa till Månen på semester men hamnade på ...
- Den första jag träffade när jag klev ut ur farkosten var ...
- Om jag blev hämtad av en rymdfarkost skulle jag vilja åka till ...
- Om jag skulle fixa en landningsplats för en rymdfarkost skulle den ligga ...
- Om jag hade en hund skulle den heta ... och den skulle vara ...
- Ingenting är omöjligt för oss! Inte ens att ...

Här landade vi med farkosten...

Inledningsmeningen i *Ingenting är omöjligt för oss* är "Här landade vi med farkosten." Öppet och fantasieggande! Meningen kan användas som inledning på en egen påhittad historia gemensamt eller individuellt där ni gestaltar, till exempel fotograferar, ritar, målar eller bygger en farkost och miljön/olika miljöer där den landar. Ett annat alternativ är att återberätta bokens berättelse med karaktärer skapade i papp, lera, eller annat material och låta dem röra sig genom egentillverkade miljöer.

Byt perspektiv!

Prova att byta berättarperspektiv. I stället för att se handlingen ur syskonens perspektiv, låt deras mamma få berätta – eller King! När skulle historien då ta sin början?

I boken ser vi mamman för första gången i förgrunden på en bild, med mobilen i handen. En form för den nya berättelsen kan vara att låta henne skriva ett sms, mejl, vykort eller på annat sätt kommunicera till någon (kanske till pappan i familjen) där hon berättar att de kommit fram.

Eller:

- en inköpslista på saker som behövs till den nya lägenheten
- första inlägget från den nya staden/hemmet på sociala medier (foto + text)
- Kings önskelista på aktiviteter

Det går ju också att berätta i bild, exempelvis rita listor.

Utforska bilderna

Hur ritar och målar Eva Lindström sina bilder (se texten om boken)? Vad finns det för olika tekniker att rita, måla och på andra sätt skapa bilder med? Prova att måla med akvarellfärger – det blir lätt lite rinnigt för yngre barn, ett tips är att använda akvarellpennor istället.

Vad är typiskt för Eva Lindströms bilder? Färgerna har redan nämnts – hur använder hon en av sina favoritfärger gult i just den här boken? Vad händer i bilden när man tillför gula detaljer?

Går det utifrån färger eller annat att utläsa vilken årstid eller hur dags på dygnet de olika scenerna utspelas? Eller hur lång tid som förflyter i boken? Titta gärna på stor-skärm, så det går att se detaljer, och låna flera exemplar av boken.

Vill du veta mer?

På alma.se hittar du mycket mer information, både om Eva Lindström och alla andra pristagare. Där finns även fler läsguider till böcker för olika åldrar.

Dela med dig

Vill du dela med dig av hur ni har arbetat med boken? Maila oss gärna på litteraturpris@alma.se så kan vi berätta om det på alma.se och i sociala medier. Tillsammans bygger vi en kunskaps- och inspirationsbank!

Om läsguiden

Läsguiden är skapad av Agneta Edwards, litteraturpedagog, föreläsare och författare samt ledamot i ALMA-juryn 2002–2011.

Ingenting är omöjligt för oss

Utgiven av Alfabeta Bokförlag, 2021

Foto: Roine Karlsson

Barn har rätt till bra berättelser

Att få en läsupplevelse är att drabbas av en särskild kraft. En kraft som kan vidga världar, erövra språk, utmana tankar, låta fantasin vandra fritt. Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA) instiftades 2002 av Sveriges regering för att värna barnens rätt till bra berättelser. Prissumman på fem miljoner svenska kronor gör priset till världens största i sitt slag. Det visar hur viktig ungas läsning är, nu och i framtiden. Läs mer på alma.se

Astrid Lindgren
Memorial Award